

A VAJDASÁGI KSZ TARTOMÁNYI TISZTÚJÍTÓ ÉRTEKEZLETEI KÜLDÖTTEINEK ÉS A TARTOMÁNYI BIZOTTSÁG TAGJAINAK SZOCIÁLIS ÉS PROFESSZIONÁLIS JELLEMZŐI

A Vajdasági Kommunista Szövetség strukturális változásaira, a tartományi tisztújító értekezletek tevékenységére, meg azok döntéseire nézve jelentős szerepe volt a delegátusok szociális és professzionális összetételének, eszmei színvonaluknak, továbbá annak, hogy milyen lehetőségük nyílt és mennyire voltak képesek kifejezésre juttatni társadalmi környezetük illetve alapszervezetük érdekeit, véleményét.

A küldöttek szerepének teljes felméréséhez a következőket kellene elemezni:

- milyen mértékben tükrözte a küldöttek összetétele a Vajdasági SZK szükségleteit és feladatait, és mennyire hatott ez a struktúra az értekezletek lefolyására, eredményességére és határozataira;

- a küldöttválasztások során mennyire tartották be következetesen a JKSZ káderpolitikájának általános elveit;

- a Tartományi Bizottság tagjainak választásakor kellő mértékben megvalósították-e a KSZ vezető szervei és funkcionáriusai számára kijelölt mércéket.

A rendelkezésre álló anyag nem teszi lehetővé, hogy ily sokoldalúan elemezzük a tartományi értekezletek küldötteinek és a Tartományi Bizottságok tagjainak szociális és professzionális jellemzőit, és feleletet adjunk az e téma feldolgozása során felmerülő valamennyi kérdésre. És itt szeretnénk rámutatni néhány fontos körülményre:

Előszőr: a delegátusok számának és összetételének mércéit a tartományi választási értekezletek előkészületi szakaszában állapították meg, mégpedig maga a Tartományi Bizottság és más szervek, mint pl. a káderbizottság, a szervezési-politikai titkárság, stb. Jelen elemzésünk készítése során nem állt módunkban megismerkedni az említett szervek határozataival, tehát nem is hasonlíthatjuk össze az elfogadott mércéket és azok megvalósítását,

a tisztújító értekezletek dokumentumaiban is említett néhány részletet kivéve.

Másodszer: egyetlen választási értekezletnek a napirendjén sem szerepelt külön a Vajdasági KSZ káderpolitikájának és a káderpolitika eredményeinek a megvitatása. A káderpolitika kérdésköre két módon került a figyelem középpontjába: amikor a Kommunista Szövetség fejlődését, a pártszervezetek, -szervek és -funkcionáriusok rátermettségét és munkaeredményeit értékelték¹; továbbá, amikor a Tartományi Bizottság új tagjai választásának javaslatait vitatták. Néhány példát említünk: a Szerb KSZ XII. vajdasági tartományi értekezlete nagyon precíz álláspontokat fogalmazott meg az új Tartományi Bizottság választásával kapcsolatban: újra kell választani a Tartományi Bizottság minden eddigi tagját, aki a Vajdaságban tevékenykedik; be kell választani a Tartományi Bizottságban a járási bizottságok titkárait és a járási népbizottsági elnököket (ami korábban nem volt gyakorlat); a Tartományi Bizottság nemzeti összetételét összhangba kell hozni a lakosságéval; és a Tartományi Bizottságot fel kell frissíteni fiatal tagokkal.

A Szerb KSZ XIII. vajdasági tartományi értekezlete meghallgatta a jelölő bizottság kritériumait, melyek szerint „több kommunistát kell jelölni és beválasztani a munkaszervezetekből (főleg a közvetlen termelők sorából), több kommunistát a községekből (főleg a KSZ községi bizottságaiból), és növeini kell a női tagok számát.

A VKSZ XIV. értekezletén a jelölő bizottság előterjesztette az előzetesen megállapított kritériumokat, továbbá azt, hogy a Tartományi Bizottságba 35 tagot kell választania jelölőlistán szereplő 62 személy közül, továbbá 28 jelölt szerepel a VKSZ fejlesztéssel és statutáris kérdésekkel foglalkozó bizottságának, és 12 jelölt az anyagi-pénzügyi kérdésekkel foglalkozó bizottságának listáján. A jelölő bizottság kifejtette még a következőket:

„A KSZ községi szervezetei a javaslatokat egészében véve támogatták és elfogadták ugyan, az egyes javasolt struktúrák feljavítása érdekében azonban több észrevételt is tettek. Egyebek között felvetették, hogy a Vajdasági KSZ szerveibe nagyobb számú kádert javasoljanak és válasszanak az öngazgató munkaszervezetekből, különösen a közvetlen termelők soraiból. Kifogásolták, hogy nem javasoltak több nőt. Egyes községi szervezetek javasolták, hogy a folytonosság végett bizonyos számú idősebb forradalmi kádert is jelölni kell, s olyan észrevétel is elhangzott, hogy a Vajdasági KSZ szerveibe jelöltek ajánlása során nem vették tekintetbe kellőképpen az arányos területi képviseletet.”² A későbbiekben elemzés alá kerülő adatok bizonyítják, hogy az igények és kritériumok többségében éppen ezeken az értekezleteken volt jelentősebb eltérés.

Harmadszer: jelentős annak a kiemelése is, hogy ezeknek az értekezleteknek a záródokumentumaiban nagyon kis mértékben vagy egyáltalán

nem sorolták fel a káderpolitika keretébe tartozó feladatokat. Ha ez meg is történt, akkor nagyon általános és leginkább módszerbeli és szervezési nézeteket tartalmaz a szöveg. Ami az osztályjellegű és erkölcsi-politikai igényeket illeti, a delegátusok, de különösen a VKSZ Tartományi Bizottsága tagjainak választásakor, ez inkább csak ajánlás formájában, tehát a kötelezettség igen kevés igényével történt. Nem csoda hát, ha megmutatkozott az eredményekben is. E tekintetben jellegzetes a Vajdasági KSZ XIV. értekezlete, mind a választásokhoz való hozzáállást és azok kimenetelét, mind pedig azt a tényt illetően, hogy az elfogadott határozatok nem tartalmaznak külön fejezetet a Vajdasági KSZ-nek a káderpolitika megvalósításával kapcsolatos feladatairól.

Negyedszér: az értekezleteket a legtöbb esetben (VII. –XIII.) „klasszikus” módon hívták össze, a korábbi mandátum lejártakor, illetve az újnak a kezdetekor. A delegátusok megvitatták a tevékenységről szóló jelentést, a beszámoló, a vita és a határozatok alapján megerősítették álláspontjukat, majd megválasztották az új vezető szerveket és ezzel befejezték feladatukat. Mínt hogy az értekezleteket a Statútumban kijelölt időközökben tartották meg, feladatuk nem lehetett és nem is volt az, hogy az időközben felmerült valamennyi kérdést megvitassák, és minden társadalmi jelenséget kiértékeljenek. Ilyen tekintetben a XIV. értekezőlet sajátosság: a küldöttek állandó választmányaként dolgozik; magáévá teszi a VKSZ Statútumát, s annak értelmében: „demokratikus formája a Vajdaság SZAT kommunistaí állandó eszmecseréjének azokról az eszmei-politikai célokról és feladatokról, melyeket a VSZAT KSZ tagjai, szervezetei, fórumai és szervei kötelezően megvalósítanak.” (A VSZAT Statútuma, 29. szakasz). A delegátusok újszerű hozzáállásának és felelősségének a feltétele volt ez, különösen ha figyelembe vesszük korábbi státusukat és munkásságukat.

I. A TARTOMÁNYI TISZTÚJÍTÓ ÉRTEKEZLETEK KÜLDÖTTEI-NEK SZOCIÁLIS ÉS PROFESSZIONÁLIS JELLEMZŐI

Annak az előrebocsátott észrevételnek a figyelembe vételével, hogy a delegátusoknak fontos szerepük volt a tevékenység értékelését, a feladatok kijelölését és az új vezetőség választását illetően, érdekes vizsgálat tárgyává tennük, hogy milyen is volt a küldöttek összetétele, melyek voltak politikai, szociális és demográfiai jellemzői.

4. Mindenekelőtt, a *részt vevők számát* tekintve, az értekezőletnek megvolt az a lehetőségük, hogy kinyilvánítsák mind a manifesztációs, mind a munkajelleget. Ez a szám az egyes értekezőleteken eltérő volt – ahogy azt a H/1.

sz. táblázat is mutatja. A küldöttek száma tekintetében jelentős eltérés tapasztalható a XI. értekezlet esetében (256 delegátus), és a XIV. értekezletnél (197 küldött), míg a többiekénél ez a szám az 517 és a 697 között ingadozik. Erre valószínűleg azért került sor, mert a Tartományi Bizottság esetről esetre értékelte – a feladatokat, a KSZ tagságát és más körülményeket figyelembe véve –, hogy mennyi legyen a küldöttek száma. A táblázatból láthatjuk, hogy a delegátusok elég nagy számban tettek eleget küldetésüknek, mert a távolmaradás aránya az 1% és a 8,8% között ingadozik. S ez érthető is, hiszen a küldöttek megválasztása egyrészt elismerést jelentett az eddigi munkásságért, másrészt kötelezettséget is, hogy az értekezlet lezajlása után megjelenjen alapszervezete előtt, beszámoljon saját benyomásairól és értékelje a konferencia munkáját.

B. A tartományi tisztújító értekezletek küldötteinek *nemek szerinti összetétele* azt mutatja, hogy csaknem állandónak nevezhető a nők részvételi arányszáma: 14,3% és 19,8% között ingadozik (vö: H/2 táblázat). Ez a nők iránti viszonyulás eredménye a VKSZ tagságában éppúgy, mint a társadalomban és a küldöttválasztások során, habár rendszerint megállapították, hogy a nők ilyen arányszáma nem tükrözi sem a forradalomhoz, sem az öngazgatási viszonyokhoz való hozzájárulásukat. Ezért talán vessük össze a nők arányszámát a VKSZ ösztagságában, és a megválasztott küldöttek soraiban:

1. sz. táblázat

Értekezlet	Év	A női tagok aránya a VKSZ-ben	A női küldöttek aránya az értekezleten
VII.	1954.	16,2	—*
VIII.	1948.	25,0	—*
IX.	1951.	26,0	14,3
X.	1953.	23,7	19,7*
XI.	1956.	21,3	14,9**
XII.	1960	20,1	16,2**
XIII.	1965.	20,5	19,8***
XIV.	1968.	22,6	17,8***

Már az első pillantásra láthatjuk, hogy a küldötteknek megválasztott nők arányszáma mindig alacsonyabb, mint a VKSZ női tagjainak arányszáma a tartományi értekezlet megtartásának évében. Ez annyit jelent, hogy még olyan arányban sem választottak nőket delegátusoknak, mint amilyen az adott évben a Vajdasági KSZ női tagjainak arányszáma volt. Erre külön rá kell mutatnunk, hiszen úgyszólván minden értekezleten szóba került a nők társadalmi aktivitása, a családban és a munkahelyen elfoglalt helyzetük, valamint a nők megfelelő arányszámban való választása. Vagyis megállapíthatjuk: nemcsak a nőknek a KSZ-be való felvétele nem kielégítő, hanem a delegátusok soraiban sem tükrözi a Kommunista Szövetség meghirdetett álláspontjait, de a politikai életben és a KSZ munkásságában való részvételüket sem.

C. A küldöttek *nemzetiségi összetétele* azt tanúsítja, hogy törődtek a nemzetek és nemzetiségek lehető legarányosabb részvételével is az értekezleteken. Több értekezleten, illetve a Tartományi Bizottság küldöttválasztási dokumentumaiban is, a nemzetiségi összetételt olyan kötelezettségként kezelték, amely egyre határozottabban így fejezhető ki: a választásokkor iránymutatóként a KSZ-tagok nemzetiségi arányszámát, illetve általában az egyes nemzetiségek arányszámát kell tekintetbe venni. Ha megnézzük az adatokat (vö: H/3 táblázat), rögtön szembetűnik, hogy az egész elmúlt időszakban az értekezletek küldöttei között megtaláljuk minden nemzet képviselőit; legkisebb számban a szlovéneket, legnagyobb számban a szerbeket. A nemzetiségi küldöttek illetve párttagok részvétele az adott időszak politikai helyzetét, vagy pedig a KSZ-nek a nemzetiségi kérdés iránti csökkenő vagy növekvő gondoskodását, a nemzetiségi sorából való tagfelvétel szorgalmazását tükrözte. A háború utáni első években, a történelmi örökség folytán még volt bizalmatlanság és szektás viszonyulás a nemzetiségek iránt, de amikor ezt sikerült áthidalni, mind pozitívabbá vált a küldöttek nemzetiségi összetétele. Ez különösen a magyar nemzetiségű küldöttek arányszámának növekedésében látható: a VIII. értekezleten 10,9% volt a magyar delegátusok arányszáma, a XII-en már 21,3%. Ha figyelembe vesszük, hogy 1959-ben a JK SZ KB Végrehajtó Bizottsága megvitatta a nemzetiségek közti viszony politikáját, akkor az ott hozott határozatok végrehajtásának illusztrációjaként éppen a XII. értekezlet adatainak elemzését vehetjük, mert ott kedvező volt az arányszám. Ha az értekezleteket ebből a szemszögből vesszük sorra, láthatjuk, hogy a részvételi arányszám növekszik a románok, szlovákok és ruszinok esetében is, habár bizonyos ingadozásokkal. Mindez, természetesen, kihatott a szerb nemzetiségű delegátusok arányszámának csökkenésére a VIII. értekezlet 69,6%-os arányáról a XIII. értekezlet 58,8%-os arányára, ami azonban még mindig magasabb mint a szerb nemzetiségű párttagok illetve lakosság arányszáma.

D. Érdekes a küldöttek *szociális struktúrája*, mint annak mutatója, hogy a jelentősebb és számosabb társadalmi kategóriák milyen arányban vannak jelen a tagok sorában és a társadalmi közösségben, illetve a küldöttek között. a jelentősebb és számosabb társadalmi kategóriák milyen arányban vannak Ami a munkások képviseleti arányát illeti, a következőket állapíthatjuk meg (vö: H/4 táblázat):

Először – a munkásküldöttek arányszáma növekvő irányzatot mutat a VIII. – XII. értekezlet közötti időszakban (32,5%, 39,7%, 38,8%, 34,9% és 37,7%), viszont a vizsgált utolsó két értekezleten jelentősen csökken (28,7% és 22%). Ez a helyzet szemelláthatóan a munkásosztálynak a társadalomban és a KSZ-ben elfoglalt helyzetét tükrözi, s megmutatkozik az akkori káderpolitikában is, amely elhanyagolta az osztálykritériumot, amikor eltúrte hogy csökkenjen a munkások arányszáma a küldöttek sorai-ban Akkor az volta a nézet, hogy ezt a fogyatékoságot pótolni lehet a munkaszervezetekből való választással, márpedig ez igen gyakran azt jelentette, hogy a delegátusok a nem-termelő kategóriából kerülnek ki.

Másodszor – csak a IX. és X. értekezleten képezték a legszámosabb csoportot, a munkások, az ezt követő értekezleteken viszont már a tisztviselők, – igaz, kissé tágabb értelemben véve ezt a kategóriát. Ez is a Vajdasági KSZ szociális összetételének, illetve annak a folyamánya, hogy ez a a társadalmi kategória az uralkodó a VKSZ-ben, ami persze a küldöttek összetételében is megnyilvánult.

Harmadszor – a táblázat csak részben határol külön egy nagyon is jelenlevő küldötti kategóriát, a hivatásos politikai funkcionáriusokat. Tudvalévó, hogy már a háború utáni első értekezleteken is ők képezték a küldöttek óriási többségét, ám a korábbi, azaz leginkább a háború előtti alapfoglalkozásuk szerint kategorizálták őket. Sem politikológiánk, sem pártstatisztikánk nem határozza meg pontosan, mennyi időnek kell eltelnie, hogy valakinek az alapfoglalkozását „átkategorizáljuk”. Így aztán a hivatásos társadalmi-politikai munkások csoportja főleg a XIII. és a XIV. értekezleten mutatható ki, amikor a küldöttek jelentős részét képezi (33% illetve 26,9%). Ez is arra vall, hogy mivel a termelő munkások távolmaradtak, a küldöttek között feltűntek a nagyon befolyásos funkcionáriusok, noha az adatokból nem mutatható ki eléggé szociális és professzionális hovatarozásuk.

Negyedszer – a földművesek (a mezőgazdasági magántermelők) kezdetben a legszámosabb csoportot képezték (a VIII. értekezleten 38,3%), ám arányszámuk a XIV. értekezleten már csak 3%-ra csökken. Ha figyelembe vesszük a mezőgazdasági magántermelők pártba való belépésének illetve kilépésének már elemzett tényállását – amely egyébként összefüggésben van a KSZ agrárpolitikájával és a falusi pártszervezeteknek e feladathoz való viszonyulásával –, akkor megtaláljuk a magyarázatot arra, hogy ez a

társadalmi kategória miért képviselteti magát egyre kisebb számban a tartományi tisztújító értekezleteken.

E. A küldöttek *párttagságának kora* is nagyon fontos meghatározó tényező minden egyes delegátus tevékenységét, tapasztalatát, érdemeit illetően. Különösen a háborút követő első esztendőkből volt ez nagyon fontos, mint a küldött forradalmi múltjának bizonyítéka, s a küldöttválasztás során is jelentős tényezőnek számított. Habár a VII., VIII. és IX. értekezlet delegátusairól nincs ilyen kimutatásunk (vö: H/5 táblázat)³, abból az adatból, hogy a X. értekezleten, tehát 1953-ban a küldötteknek csaknem a felét a háború előtti kommunisták illetve azok képezték, akiket a forradalom idején vettek fel a pártba, arra lehet következtetni, hogy a korábbi értekezleteken ez az arány még nagyobb volt. A következő értekezleteken a delegátusok abszolút számában és arányszámában is csökken a „régii” kommunisták száma. Erre azért került sor, mert egyrészt igyekeztek frissíteni, „megfiatalítani” a kádert az öngazgatási viszonyokban és a politikai életben tekintélyt szerzett emberek beválasztásával, de másrészt azért is mert a volt harcosokat igyekeztek háttérbe szorítani, főleg az utóbbi években, amikor a Vajdasági KSZ-ben eluralkodtak a liberalista és frakciós jelenségek, és amikor a Kommunista Szövetségben és a káderpolitikában háttérbe szorultak az osztálykritériumok, meg az erkölcsi-politikai tényezők.

A tartományi értekezletek küldöttei szociális és professzionális jellemzőinek értékelése nem adhat feleletet arra a nagyon fontos és érdekes kérdésre, hogy a küldöttek összességükben és külön-külön mennyire járultak hozzá e jelentős összejöveteleken kijelölt feladatok értékeléséhez és megvalósításához. Egy helyen már rámutattunk arra a körülményre, hogy a küldöttek – általában véve – az értekezlet végeztével be is fejezték küldetésüket. Későbbi tevékenységük valószínűleg inkább függött a környezetükben kifejtett egyéni aktivitásuktól, mint attól a törekvéstől, hogy alapszervezetük előtt a tartományi értekezleteken részt vett delegátusokként lépjenek föl. Másrészt meg kell állapítanunk azt is, hogy az értekezleten hozott határozatok feldolgozásán a jelentősebb szerep a KSZ vezetőségeire, elsősorban a tartományi és községi bizottságokra hárult. Nem mellőzendő körülmény annak a megítélése sem, hogy milyen módon és mennyire határozatosan tájékoztatták a VKSZ tagjait és a szélesebb közvéleményt az értekezletek tevékenységéről, az egyes küldöttek részvételéről. Csak az utóbbi két tisztújító értekezlet – a XIII. és a XIV. – munkájáról adtak ki brosúrát, ami által lehetővé vált, hogy az érdekeltek gyorsan és hitelesen tájékozódhassanak az említett értekezletek határozatairól és az ezekből eredő kötelezettségekről.

II. A TARTOMÁNYI BIZOTTSÁG TAGJAINAK SZOCIÁLIS ÉS PROFESSZIONÁLIS JELLEMZŐI

A Tartományi Bizottságról, akárcsak a tisztújító értekezletekről, a Statútumban kijelölt feladatával, valamint a KSZ-ben és még szélesebb értelemben a vajdasági politikai életben betöltött politikai szerepével összefüggésben kellene beszélnünk. A TB elég hosszú ideig (a VII. – XIII. tisztújító értekezletek közötti időszakban) mint a két értekezlet közötti legfőbb pártvezetőség működött. Épp ezért – meghatalmazásait, felelősségét és társadalmi befolyását illetően – összetétele mindig figyelmet keltett, a politikai aktivisták beválasztása pedig az elismerés jele volt, a forradalmi tevékenység és az egyéni politikai rátermettség értékelését, megbecsülését jelentette.

Amikor a KSZ-t átszervezték, az új alapszabályzat értelmében a VKSZ TB „munkajellegű-politikai testület” lett, „amely a Vajdasági Kommunista Szövetség Választmánya által kijelölt politika és álláspontok alapján irányítja és szervezi a VKSZ tagjainak és szervezeteinek eszmei-politikai tevékenységét” (A VKSZ Statútuma, 39. szakasz). Így tehát némileg módosult tevékenységének tartalma és munkamódszere, változott tagjainak száma is, ám a TB-re továbbra is nagy felelősség hárul a VKSZ egész tevékenységét illetően.

Egészen a XIII. tisztújító értekezletig fokozatosan növekedett a TB tagjainak száma, mégpedig eléggé nagy mértékben: 17-ről 112-re (vö: I/1. sz. táblázat). A taglétszám fokozatos növelését a következőkkel indokolták: növekedett a KSZ tagok száma is, s ennek folytán a TB politikai kötelezettsége; biztosítani kellett a folytonosságot, meg a megfelelő arányt a TB régi és új tagjai között; a Vajdaság bonyolult párt- és társadalmi struktúrájában a sokféle kritériumnak csak a TB-tagok számának növelésével lehetett – legalábbis könnyebben – eleget tenni. A XIV. értekezleten csökkentették a TB-tagok számát. Ez – mint már említettük – annak tudható be, hogy most már a VKSZ Választmánya a legfőbb fórum, a TB pedig annak „munkajellegű-politikai testülete”.

A. A TB tagjainak *nemek szerinti összetétele* arra mutat, hogy itt a női tagok arányszáma még kisebb, mint a KSZ-ben, meg a tartományi értekezletek tagjainak sorában (ez kimutatható a delegátusokról készült táblázat és az I/1. sz. táblázat összehasonlításával). Mert nehezen található magyarázat arra, hogy a VII. tartományi értekezleten megválasztott Tartományi Bizottság tagjai közt csak egy nő volt, a VIII.-on csak kettő, amikor jól tudjuk, hány sokéves párttagságú és nagy forradalmi múlttal rendelkező nő volt akkoriban, aki alkalmas lehetett volna és meg is érdemelte volna hogy a TB tagjai sorában bonyolult politikai feladatokat teljesítsen. Ez a szektásnak nevezhető hozzáállás később is folytatódott – kissé talán eny-

hébber –, hogy a XIII. illetve a XIV. tartományi értekezleten megválasztott TB tagjai közt már 15,2 illetve 19,4%-ra emelkedjék a női tagok arányszáma. Ám, ha nem az arányszámokat elemezzük, hanem azt nézzük, hogy hány mandátum, azaz hány „hely” jutott a Tartományi Bizottságban a női nemnek, illetve hogy hány nőt választottak be eddig a TB-be, a következőket állapíthatjuk meg: a párttagság nemek szerinti struktúrája alapján 51 nőt lehetett volna a bizottságba választani, de csak 30-at választottak be, azzal hogy néhány női tagot több ízben újraválasztottak. Ez azt jelenti, hogy a női aktivisták köre nem bővült kellőképpen, sőt általában a már befutott hivatásos politikai funkcionáriusokat választották be a TB-be. Kétségtelen, hogy itt hivatásbeli és családi okok is közrejátszottak, de nem kis szerepe volt a környezet előítéletének, na meg a KSZ szervezetei és fórumai szektás magatartásának.

B. A TB tagjainak *életkora* a következő jellegzetességeket mutatja:

– A TB tagjainak átlagos életkora a vizsgált időszakban nem sokat ingadozik; 32 év és 7 hónappal kezdődik (a VIII. értekezleten megválasztott TB) és emelkedik 40 év és 4 hónapig (a XI. értekezleten megválasztott TB). Ekkor volt a bizottsági tagok átlag életkora a legmagasabb (vö: I/2. sz. táblázat). A tagok átlagos életkorának lassú emelkedésére a vizsgált időszakban talán azt a magyarázatot adhatnánk, hogy a VII. és a VIII. értekezleten megválasztott TB tagjai még viszonylag fiatalok voltak; s éppen a XI. értekezletig tapasztalhattuk, hogy ugyanazokat az embereket több ízben is újraválasztották, miközben – természetesen – életkoruk is emelkedett.

– fiatalokat kicsiny, szinte szimbolikus arányszámban választottak a TB-be: a vizsgált időszak első négy értekezletén egyet-egyet (rendszerint a Népi Ifjúság TB elnökét), a X. értekezleten kettőt, míg a IX. és a XI. értekezleten egyetlen, 25 évesnél fiatalabb tagot sem választottak be. A valamivel idősebb de még fiatalnak számító korosztály viszont (26–30 évesek) a túlnyomó többséget képezte a VIII. és IX. értekezleten megválasztott Tartományi Bizottságban, ami ismét azt bizonyítja, hogy a forradalmból „kinőtt” káderekről van szó. A soron következő értekezleteken megválasztott TB-kben ennek a korosztálynak a jelenléte is hirtelen csökken (2, 1, 1 tag), hogy valamivel nagyobb számban képviseltesse magát a XIII. és a XIV. értekezlet TB-választásain. Szemel láthatólag uralkodó volt az a meggyőződés, hogy a TB-tagság nagyon fontos funkció, „nem való” a fiataloknak, más szóval: előbb érvényesülni kell, „be kell futni”. Különösen a későbbi években volt ez így, amikor a forradalom résztvevői már túljutottak ezen a koron.

– Az ismertetett adatok alapján megállapíthatjuk, hogy az egész tanulmányozott időszakban lényegében az ún. középkorú nemzedék dominált,

vagyis a 30 és 45 év közötti nemzedék. Vegyük vizsgálat alá ezt a korosztályt, az adatok megerősítik fenti megállapításunkat:

2. sz. táblázat

értekezlet	a 30 és 45 év közötti korú TB-tagok aránya %-ban
VIII.	45,2
IX.	63,9
X.	84,6
XI.	92,0
XII.	81,0
XIII.	80,4
XIV.	72,2

(forrás: az I/2. táblázata adatainak összege)

Idősebb (éretsd: 50 évesnél idősebb) TB-tag nincs sem a vizsgált időszak kezdetén, sem később. Ennek okai eltérőek; némelyeket már említettük is. Ezek: a háború utáni első értekezleteken a forradalomból éppen kikerült fiatal nemzedék dominált, az utolsókön pedig az idősebbeket háttérbe szorították. Az osztálykritérium mellőzésének kora ez a káderpolitikában, amikor elhanyagolták a forradalmi folytonosságot, és idő előtt helyezték nyugállományba a kimagasló és forradalmi tapasztalatokkal rendelkező kádereket.

C. A TB-tagok *nemzetiségi összetétele* szembeötlő egyenetlenséget mutat. Sőt, egy időszakban némely nemzetiségek nincsenek is képviselve (vö: I/3. táblázat). Román nemzetiségű tagot pl. nem választottak be a TB-be a vizsgált időszak első öt tartományi értekezletén; egészen a XIV. értekezletig a ruszin nemzetiség tagjai közül egy sem került be a TB tagjai közé; a VII. és VIII. értekezleten nem választottak be szlovák nemzetiségűt. Ami a magyar nemzetiséget illeti, az arányszám fokozatosan emelkedik: az 1945. évben megválasztott TB-nek egy magyar tagja volt, az 1965-ben választottak pedig már 26 (5,9% – 23,2%). És meg kell említenünk azt is, hogy a XIV. értekezleten sajtósági választási gyakorlatot alkalmaztak, amely által, egy bővebb jelölőlista keretében, biztosították a megfelelő nemzetiségi összetételt. Természetesen a nemzetiségi tagok számának növekedésével arányosan csökkent a szerb nemzetiségű TB-tagok száma (a kezdeti 88,2%-ról 58,3%-ra).

Hangsúlyoznunk kell azt is, hogy a politikai dokumentumokban és a választási kritériumok között is mindig szorgalmazták valamennyi nemzet és nemzetiség tagjainak képviseletét a TB-tagok sorában. Az adatokból

(I/3. táblázat) levonható következtetéseken kívül elemzés alá vehetnénk – az eddigi TB-tagok jegyzéke alapján – azt, hogy melyik nemzetiségből hány embert és hányszor választottak be a Tartományi Bizottságba:

3. sz. táblázat

A Tartományi Bizottság nemzetiségi tagjai:				
hány ízben választották:	magyar	román	szlovák	ruszin
	n	e	m	z
	e	t	i	s
	é	g	ú	
egyszer	30	3	5	1
kétszer	9	2	1	—
háromszor	2	—	—	—
négyszer	2	—	1	—
ötször	1	—	—	—
hatszor	2	—	—	—

(forrás: a VKSZ háború utáni értekezletein megválasztott TB-tagok névjegyzéke)

A fenti kimutatás azt bizonyítja, hogy a tagok választása végeredményben egy viszonylag szűk körre szorítkozott, illetve hogy a már „befutott” aktivistákat többször is újraválasztották. Ez egyrészt érthető, de másrészt lelassította azt a folyamatot és törekvést, hogy a jelöltek körét mindenfajta környezet önigazgatási gyakorlatából kikerülő, meg a nemzetiségiek közül való új emberekkel bővítsék. Nem állíthatjuk, de legalábbis gyaníthatunk a hatalom-összpontosítási törekvés veszélyére mindannyiszor, amikor a politikai életben, főleg a választásokkor, megtűrjük a funkcióhalmazt, s elhanyagolják az újraválasztás korlátozását, a személycsere elvének érvényesülését.

D. A TB-tagok szociális összetétele hasonló jellegzetességeket mutat, mint amelyekről már szó volt a tartományi értekezletek küldöttei hasonló adatainak az elemzésekor. A csatolt (I/4 sz.) táblázatból láthatjuk, hogy egészen a XIII. tartományi értekezletig elég magas volt a munkások arányszáma a megválasztott TB-ben (48,4%, 44,7%, 48,9%, 47,1% és 46,1%), viszont a XIII. és a XIV. értekezleten megválasztott TB-ben ez az arányszám jelentősen csökkent (14,4%-ra illetve 22,2%-ra). A foglalkozás szerinti besorolásnál egyébként itt is hasonló esettel találkozunk mint a tartományi értekezletek esetében, vagyis hogy hosszabb időn át a „munkások” kategóriájába soroltak olyanokat, akik már évek óta nem ezt a foglalkozást űzték. De még ennek ellenére is megállapíthatjuk az alábbiakat:

– először: a Tartományi Bizottságban mindeddig nem volt munkástöbbség, noha egyes időszakokban nagyon közel állt hozzá. És itt rejlik az ok és

okozat összefüggése egyrészt a munkásosztálynak a társadalomban elfoglalt helye, másrészt a KSZ-ben és a Tartományi Bizottságban való képvisellete között;

– másodszer: szembetűnően elhanyagolták a KSZ-szervezetekben kifejezésre jutó óhajt, hogy nagyobb arányban kell alkalmazni az osztálykritériumot a XIII. és XIV. értekezleten a TB választásakor, illetve hogy több közvetlen termelőt, több embert kell beválasztani a munkaszervezetekből – amit már e fejezet kezdetén is kiemeltünk. Ez egyébként benn foglaltatik abban a káderpolitikában is, amit a JKSZ kongresszusain és más összejövetelein elfogadtunk, de amelynek a következetes megvalósítása a Vajdasági KSZ-ben elmaradt;

– harmadszer: a XIV. tisztújító értekezleten megválasztott TB úgyszólván minden második tagja a hivatásos funkcionáriusok közül került ki, s ez a jellegzetes tünet kétségtelenül arra vall, hogy ez az osztály volt a legtömegesebb a politikai és pártéletben. De még a munkaszervezetekből választott TB-tagoknak sem volt meg a lehetőségük arra, hogy nagyobb tevékenységet fejtsenek ki a VKSZ szervezeteiben és fórumaiban, kívül maradtak tehát a fő eseményeken, s nem volt lehetőségük arra sem, hogy közvetlenül és állandóan befolyással legyenek a VKSZ-en belüli döntéshozatalra és a forradalmi osztályviszonyokra.

E. A TB-tagok párttagságának kora logikus összefüggésben van a Tartományi Bizottságba választhatóság mércéinek megállapításával. Akárcsak a küldöttek és általában a KSZ-vezetőségi tagok esetében, a TB tagjai választásának esetében is hosszú időn át fontos kritérium volt, hogy az illető mióta párttag. A forradalmi tapasztalat szerzése, az eszmei tisztaság, a pártvonal alkalmazása az osztály- és forradalmi harc különböző megpróbáltatásai során – mindez erősítette és kinevelte a pártkádereket, s ezek sorából választották aztán a TB-tagokat.

Ha csak röpke pillantást vetünk is az I/5 sz. táblázatra, láthatjuk, hogy az első húsz évben (a VII. – XI. értekezlet, tehát egészen 1965-ig) a TB-tagok a háború előtt vagy alatt lettek párttagok, vagyis kipróbált káderek voltak. A TB e tekintetben való megfiatalítása 1960-ban, a XII. értekezleten kezdődik, de még az akkor beválasztott legfiatalabb TB-tagok is többéves tapasztalattal és – párttagsággal rendelkeztek. Ha tehát a XII., XIII. és XIV. értekezleten megválasztott TB-tagokat e két globális csoport szempontjából (a háború előtti és utáni párttagság szempontjából) próbáljuk meg összehasonlítani, akkor a következő kimutatást kapnánk:

értekezlet	az 1945 előtti párt- tagok aránya a TB-ben	1945-ben és később felvett tagok aránya
XII.	76,2%	23,8%
XIII.	35,8%	64,2%
XIV.	8,4%	91,6%

(forrás: za I/5. sz. táblázat adatainak összesítése)

Látható tehát a régi kommunisták, a forradalmárok számának megfigyeltetése a TB-tagok között. Konkrétabban: a XIV. értekezleten megválasztott TB tagjai között csak három volt olyan (vagyis 8,4%), akit még a forradalom idején vettek fel a pártba, viszont 12 (vagyis 33,3%) olyan, akik az utóbbi években (az 1963. – 1968. közötti időszakban) lettek tagok. Ebből a példából viszont az tűnik ki, hogy a liberalista korszak a KSZ-ben oda vezetett, hogy szándékosan mellőzték és elnyomták a forradalmi kádereket, ami akadályozta a folyamatosságot, és mesterségesen elválasztotta egymástól a nemzedékeket.

F. Érdekes szemügyre venni, hogy valójában hány ember volt a vizsgált időszakban a TB tagja (I/7. sz. táblázat). Ha összeadjuk a lehetséges mandátumok számát, akkor eredményül azt kapjuk, hogy elméletben 428 ember tölthette volna be ezt a megtisztelő funkciót. Az adatok azonban azt mutatják, hogy csak 222 személy (vagyis 51,9%) volt TB-tag. Következésképp: néhány személyt több ízben is megválasztottak – ami különben a kimutatásból is látható. Nagyon nehéz volna, különösen mai szemszögből, elbírálni: vajon feltétlenül szükséges volt-e 15 személyt négy ízben, 18 személyt öt ízben, sőt 8 személyt hat ízben is megválasztani ugyanabba a testületbe. Feltételezzük azonban, hogy ez az adott korszak párt- és társadalmi körülményeinek a folyománya volt – viszonylag kis számú káder tett eleget mind több és több szükségletnek; sőt, egy időben „perszonális unió” volt a párt-, a hatósági- és más társadalmi-politikai funkciók között. Az pedig, hogy a feszült helyzetben (mint pl. 1948. és 1953. között) úgyszólván teljes összetételben ugyanazokat a személyeket választották újra, a vezetőség magas fokú egységét tanúsítja stb. Ám ez másmilyen következményekkel járt, ilymódon ugyanis lehetetlenné vált, vagy legalábbis csökkent a megfiataltatás lehetősége, illetve lehetőség nyílt a sablonosságra és a karrierizmusra. Ezekre a veszélyekre korábban is felhívták a figyelmet, de különösen az 1963. évi új alkotmány elfogadásakor és a JKSZ 1964. évi VIII. kongresszusán, amikor kidolgozták a személycserének, az újráválaszthatóság korlátozásának és a funkcióhalmazok leépítésének elvét.

A rendelkezésünkre álló anyagban és e felmérés keretében több adat

hiányzik ahhoz, hogy szociológiai szempontból sokoldalúbban elemezzük a politikai professzionalizmus jellemzőit, a személycsere elvének alkalmazását, a funkcióhalmozás leépítésének és az újráválaszthatóság korlátozásának hatását. Az eddigi szórványos kísérletek és elemzések csak annyit engedtek következtetni, hogy ha a KSZ-nek a káderpolitikával való szüntelen törődését ismét maradéktalanul érvényre akarnánk juttatni (amit különben újabban, nagyon indokoltan, szorgalmaznak), ahhoz nagyon hasznos lenne a vizsgált időszak gyakorlata alapján sokoldalúan kiértékelni a káderpolitika elveinek érvényesítését a VKSZ-en belül és általában a társadalomban.

G. A TB tagjainak választása során többé-kevésbé kifejezésre jutott a szűkebb *regionális szempont* is. Az új TB jelölőlistájának összeállításakor ugyan nem ez volt az elsődleges szempont, a jelöltek megvitatása során azonban bizonyos politikai jelentősége volt. A csatolt (I/10. sz.) táblázatból meríthetünk ugyan bizonyos adatokat az összevetéshez, de ezek elég bizonytalanok. Az alapvető dilemma, hogy miből is induljunk ki? Azt vegyük-e regionális meghatározónak, hogy valaki hol született, hol nőtt fel, hol járt iskolába? Vagy – ha ez máshol volt – abból induljunk-e ki, hogy a szóban forgó személy politikailag hol szerzett tekintélyt, illetve honnan delegálták? Az említett táblázatot a fenti elhatárolásokkal vizsgálgatva, az alábbiakat következtethetjük ki:

– Az 1945. – 1951. közötti időszakban a szerémségi TB-tagok vannak túlnyomó többségben. Ez érthető is, ha figyelembe vesszük a szerémségi nagy aktivitást és káderképzést a népfelzabardító háború folyamán. Szembetűnő a szerémségi küldöttek arányszámának fokozatos csökkenése, különösen a vizsgált időszak utolsó értekezletein: XII. értekezleten 27% XIII. értekezleten 17%, és a XIV. értekezleten 11,1%.

– Közvetlenül a forradalom utáni években a bácskaiak nagyon gyengén álltak káder tekintetében. Számuk azonban hamarosan nagy arányban növekedett, s ez a magas százalékarány megmaradt az egész vizsgált időszakban.

– A bánáti TB-tagok arányszáma ingadozó volt: egyszer egészen alacsony (IX. értekezlet: 17%), máskor magas (XIV. értekezlet: 30,6%).

És végül el kell mondani azt is, hogy a TB-tagok területi hovatartozásának összehasonlító vizsgálata, az ezzel kapcsolatos igények és osztozkodások még ma is időszerűek, mert pl. a XIV. értekezleten is volt szó róla. Sőt, néha tovább is mennek és még szűkebb körzetek hangoztatják igényeiket. ami csak nehezíti az elsődleges kritériumok megállapítását és érvényre juttatását azzal, hogy azért a területi hovatartozást sem szabad mellőzni csak politikailag az őt megillető helyre juttatni.

A tartományi tisztújító értekezletek küldöttei és a Tartományi Bizottság tagjai szociális és professzionális jellemzőinek vizsgálatából arra következtethetünk, hogy a tisztújító értekezletek során kifejtett előkészítő munkálatok e fontos részét, ami egyben a jelölési feladatok összetevőjét is képezte – nagyon egyenlőtlenül teljesítették, mind az elvek megvalósításának fokát, mind az alkalmazott jelölési gyakorlatot és a KSZ-beli viszonyok fejlesztése e szakaszával való állandó törődést illetően.

A tisztújító értekezletek munkatartalma arra mutat, hogy a káderpolitika körébe tartozó elvi kérdéseket csak a szervezetek és fórumok eszmei-politikai tevékenységének taglalásakor, vagy a választási eljárás során vetették fel. Az értekezletek nem vitatták komplex módon a káderpolitikát, ez tehát a VKSZ többi végrehajtó szervének a gondja volt. A tisztújító értekezletek határozataiból és rezolúcióiból is láthatjuk, hogy a káderpolitikának nagyon kevés gondot és teret szenteltek – vagy nem is törődtek vele.

Minthogy a delegátusok szerepe abból állt, hogy „klasszikus” módon összegyűltek, megvitatták az előkészített dokumentumokat, majd pedig megválasztották a KSZ szerveit, ezáltal még szűkebb keretre szorult a küldöttek felelőssége és részvétele az elfogadott álláspontok megvalósításában, meg a mandátumok során felmerült problémák tanulmányozásában. Ilyen tekintetben nagyon fontos, hogy a KSZ-ben bevezették az állandó küldöttrendszer, mert ezáltal hitelesebben juthat kifejezésre az állandó kapcsolat és a kölcsönhatás egyrészt az alapszervezetek, másrészt a KSZ fórumai és tisztségviselői között. Eddig azonban nem elemezték a Tartományi Választmány, a delegátusok és az új összetételű Tartományi Bizottság munkájának akár a kezdeti eredményeit sem.

Noha nincs meg minden szükséges feltételünk ahhoz, hogy végérvényes következtetéseket vonjunk le a káderpolitika minden kritériumának alkalmazásáról, mégis elmondhatjuk, hogy az eredmények nem kielégítőek, főleg ami a közvetlen termelők, a nők és a fiatalok beválasztását illeti. És, ha figyelembe vesszük, hogy mindezeket a követelményeket valamennyi kongresszusi dokumentumban is hangoztatták, leszögezhetjük, hogy megvalósításuk – a küldöttek és a TB-tagok összetételéből következően – egyenlőtlen, sőt gyakran következtelen volt. Különösen szembetűnő, hogy egyes esetekben elhanyagolták az osztály- és erkölcsi-politikai ismérveket a delegátusok és a TB-tagok választásánál. Magából az értekezletek lefolyásából nem következtethetünk minden indítékra, véleményeltérésre, szektás és liberalista viszonyulásra, de ez kimutatható a választások kimeneteléből. A hivatásos funkcionáriusok és a tisztviselők eluralkodása; az a tény, hogy a küldöttek és a TB-tagok összetételében sohasem volt meg

a munkástöbbség; a mezőgazdasági magántermelők szimbolikus jelenléte a VKSZ-ben és szerveiben; a neves forradalmárok mellőzése és kigolyózása a küldöttek és a funkcionáriusok választásakor stb. – mindez beszédesen bizonyítja azokat a nagyon is lényeges eltolódásokat, amelyek a káderpolitika területén különösen az utóbbi években végbementek, a Kommunista Szövetségen belüli általános állapot következményeként.

Nyilvánvaló az is, hogy a küldöttek és a TB-tagok választása során megnyilvánult a szektásság (főleg ami a nők és a földművesek beválasztását illeti), a formalizmus (lásd a fiatalok beválasztását), a következtelenség, meg opportunizmus, amikor a káderpolitikai minden fontos kritériumát alkalmazni kellett volna. A tisztújító értekezlete, meg az őket előkészítő szervek pedig mintha nem is hallották volna a KSZ-szervezetekben elhangzó követeléseket, hogy bizonyos rétegeknek nagyobb arányban kellene képviseltetniük magukat, meg hogy a nemzetiségiek iránt is nagyobb felelősséggel kellene viseltetni.

Természetes viszont, hogy a háború utáni tisztújító értekezletek küldötteinek és tartományi bizottsági tagoknak a választása során a mércék alkalmazása terén tapasztalt fogyatékoságokkal kapcsolatos eme megfigyeléseink nem csökkentik azokat a pozitívumokat és azt a fejlődést, amit némely területen, és egyes elvek alkalmazásában elértek – erre különben a fentiekben már rámutattunk.

Végezetül még ennyit: a szociális és professzionális jellemzők vizsgálata csak összetevő része a káderpolitika nagyon kényes és érzékeny területének. Ehelyütt nem áll módunkban e politikát teljes egészében, minden lényegbevágó méretében kielemezni. De a JKSZ új irányvonalának alkalmazásával most, a JKSZ 21. elnökségi ülése, a JKSZ elnökének és az elnökség Végrehajtó Irodájának levele, valamint Tito elvtársnak Szerbia politikai aktívájához intézett beszédei után, megindult a KSZ politikai gyakorlata bíráló felmérésének, valamint az osztály- és etikai értékek és kötelezettségek reaffirmálásának folyamata. A Vajdasági Kommunista Szövetség a TB 52. és 56. ülése után, megteremtette a feltételeket ahhoz, hogy erélyesen leszámoljon a liberalista-opportunista gyakorlattal és annak hordozóival, a káderpolitika terén pedig a frakcióssággal és e politika kisajátításával. Ez mindenképp segítségére lesz a küldötteknek abban, hogy a VKSZ közelgő XV. tisztújító értekezletén sokoldalúan és bírálóan felmérje a KSZ eddigi fejlődését, káderpolitikáját és választási gyakorlatát az új irányvonal, a Kommunista Szövetség forradalmasítása jegyében.

Jegyzetek

¹ A VII. tartományi választási értekezleten rámutattak a nagy erőfeszítésekre és sikerekre, de az olyan jelenségekre is, mint amilyenek a tapasztalatlanság, a prakticitás, egyesek könyöklése és karrierista magatartása; a VIII. értekezleten hangoztatták a telepések jöttének fontosságát, mert „olyan új káderek kerültek a pártvezetőségekbe, akik már korábban, szűkebb hazájukban különféle vezető párttisztviselőket töltöttek be”; érdekes az az értékelés is, amit a Pártban 1947-ben „jobboldali elhajlasként” nevezett opportunisták jelenségről olvastunk, a felvásárlás kapcsán, amikor 75 pártalap-szervezeti titkárt, a járási bizottság 47 tagját és 12 titkárat ki is zárták vagy leváltották tisztviselőikből.

² „Idézet a XIV. konferenciája SK APV c. kiadványból (Novi Sad, 1968.), a 174. lap szerbnyelvű eredetijének fordítása

³ E küldötték életkoráról sincs kimutatásunk, habár ezt is érdekes volna elemezni.

Rezime:

Socioprofessionálna obeležja delegata pokrajinskih konferencija i članova Pokrajinskog komiteta

Kao deo studije „Posleratne izborne konferencije i strukturalne promene u Savezu komunista Vojvodine” ovaj tekst je oslonjen na saznanja i zaključke koji su važni i za kadrovski aspekt u biranju delegata i članova Pokrajinskog komiteta.

U prvom poglavlju autor ukazuje na društvene okolnosti u kojima su održavane pokrajinske izborne konferencije, jer u njima nalazi dosta objašnjenja za socioprofessionálna obeležja biranih i uzajamno dejstvo između sadržaja, metoda i oblika rada Saveza komunista, odnosno pokrajinskih konferencija na jednoj strani, a načela i konkretnog personalnog sastava u organima, na drugoj strani.

U tom smislu naznačeni su opšti društveni uslovi u vreme održavanja svake od osam posleratnih konferencija. Ostvarenje oružanog dela revolucije i iskustva u osposobljavanju rukovodećih kadrova na revolucionarnim tradicijama, predstavljalo je bitnu komponentu kadrovske politike. Brižljivo je ocenjivano iskustvo, uspesi i greške u rukovođenju, naročito u prvim posleratnim godinama s obzirom da je i Komunistička partija, odnosno Savez komunista imala izuzetno važnu ulogu u izgrađivanju novih društvenih odnosa.

Kasnije izgradnje samoupravnih društvenih odnosa i transformacije Partije u Savez komunista koji će avangardnu ulogu vršiti bez atributa vlasti, kardinalno su uticali na menjanje metoda rada, kako organizacije, tako

i njenih rukovodstava. Taj proces nije išao bez otpora, nerazumevanja, stare prakse i stihijnosti. Savezu komunista predstojao je teški period adaptacije, izgrađivanja novog stila rada i osposobljavanja funkcionera i aktivista za novu ulogu.

Učinjen je napor da se u tekstu, bar u vidu osnovnog naznačenja spomenu sve te okolnosti i doprinos, kao i propust izbornih konferencija u boljoj razradi zadataka i izboru ljudi koji će moći da ih ostvare. Može se uočiti različit pristup razradi i realizaciji principa kadrovske politike, odnosno na poslednjim konferencijama i tendencije zapostavljenja klasnih i moralno-političkih kriterijuma prilikom biranja ljudi na političke funkcije.

Za bolje razumevanje političkih okolnosti u tekstu je detaljno analizirana socioprofesionalna obeležja delegata pokrajinskih izbornih konferencija i socioprofesionalna obeležja članova Pokrajinskog komiteta. Na osnovu ovih analiza može konstatovati da socioprofesionalna obeležja delegata i članova Pokrajinskog komiteta proizilaze iz realnih odnosa u Savezu komunista; na specifičan način, u sferi kadrovske politike registruju bitna pomeranja u razradi i primeni te politike i njenom personalnom izrazu.

Резюме

Социально-профессиональное предопределение депутатов областных конференций и членов областного комитета

Наш отрывок из очерков „Послевоенные выборные конференции „Воеводины““, базируется на важных сведениях и выводах о выборах депутатов и членов Областного комитета.

В первой главе автор указывает на общественные обстоятельства при которых проводились областные выборные конференции, находя в них объяснение социально-профессионального предопределения выбранных депутатов и взаимодействие между содержанием, методом и видом работы Союза коммунистов, вернее областных конференций с одной стороны и принципа как и состава органов с другой.

В этом смысле обозначены общие общественные условия для проведения каждой из восьми послевоенных конференций. Путь к осуществлению вооруженной революции и искусство в подготовке руководящих кадров с революционными традициями являлись важнейшими компонентами кадровой политики. Тщательно оценивалось искусство, успехи и ошибки руководства, особенно в первые послевоенные годы, принимая во внимание то, что и Коммунистическая партия имела особо важную роль в устройстве новых общественных отношений.

Позже, устройство самоуправительных общественных отношений и преобразование Партии в Союз коммунистов который будет исполнять свою

авангардную функцию без объекта власти, основоположно определяют его методы работы, организацию и руководство.

Этот процесс шел не без отпора, непонимания и стихийности.

Перед Союзом коммунистов предстал нелегкий период адаптаций, разработки нового метода работы и подготовки активистов и функционеров к новой роли.

В нашем тексте сделана попытка, хотя бы в основном, упомянуть о всех тех обстоятельствах, содействиях и упущениях выборных конференций на разработке заданий и выборе подходящих людей, которые смогут исполнить эти задания.

На последних конференциях преобладают различные методы в разработке и реализации принципов кадровой политики и тенденция обойти классные и морально-политические критерии при выборе людей для политических функций.

Для более ясного представления политических условий, в нашем тексте подробно исследована социально-профессиональная предопределенность депутатов областных выборных конференций и членов Областного комитета партии. На основании этих выводов можно установить что социально-профессиональная предопределенность депутатов и членов Областного комитета партии проистекает из реальных внутрпартийных отношений Союза коммунистов; своеобразным способом регистрируются в сфере кадровой политики существенные изменения в разработке и применении этой политики.